

Ірина Левандовська
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету

Дмитро Шаравара
здобувач 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»
Західноукраїнський національний університет

НЕПЕРЕРВНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ

Неперервна освіта - це сукупність засобів, способів і форм здобуття, поглиблення й розширення загальної освіти, професійної компетентності, культури, виховання, громадянської і моральної зрілості. Великий вплив на розвиток і популяризацію ідеї неперервної освіти набули праці В. Андрущенко, Н. Баловсяк, В. Даниленка, С. Гончаренка, Р. Гуревича, І. Зязюна, Г. Костюка, Н. Ничкало, В. Олійника, О. Савченко, С. Сисоєвої, Л. Хомич, М. Фіцули.

Система неперервної освіти для суспільства виступає як механізм відтворення і функціонування складної соціальної діяльності за допомогою формування особистості, здатної вирішувати сучасні завдання. Для індивіда вона служить засобом творчого розвитку сутнісних сил людини, задоволення запитів і духовних потреб людини.

Поняття неперервності освіти можна віднести до трьох об'єктів (суб'єктів):

– *до особистості*. У даному випадку це означає, що людина вчиться постійно. Причому вчиться або в освітніх установах, або займається самоосвітою. При цьому можливі три варіанти. По-перше, людина, залишаючись на одному і тому ж формальному освітньому рівні, наприклад, слюсарем, лікарем або інженером, може удосконалювати свою кваліфікацію, свою професійну майстерність. По-друге, може підніматися сходами і рівнями професійної освіти. Тут людина може або послідовно піднімати рівні освіти, або якісь

рівні переступити. Наприклад, учень може послідовно отримати початкову, середню і вищу професійну освіту, або після школи відразу приступити до вивчення програми вищої освіти. По-третє, неперервність освіти також має на увазі можливість не тільки продовження, але й зміни профілю освіти, тобто можливість освітнього маневру на різних етапах життєвого шляху виходячи з потреб і можливостей особистості і соціально-економічних умов в суспільстві (тобто зміни спеціальності) ;

– до освітніх процесів (освітніх програм). Неперервність в освітньому процесі характеризується наступністю змісту освітньої діяльності при переході від одного виду до іншого, від одного життєвого етапу людини до іншого;

– до освітніх установ. Неперервність в даному випадку характеризує таку мережу освітніх установ та їх взаємозв'язок, яка з необхідністю і достатністю створює простір освітніх послуг, здатних задовольнити ту кількість освітніх потреб, які виникають як у суспільстві в цілому, так і в окремому регіоні і у кожної людини.

Побудована за принципом неперервності система освіти дозволить суспільству здійснювати більш якісну підготовку і перепідготовку фахівця. Особливу увагу в цьому зв'язку необхідно приділити проблемі змісту освіти.

Доцільно виділити принципи побудови змісту неперервної освіти:

1. Принцип наступності професійних освітніх програм, що передбачає наявність їх узгодження між собою, для чого і необхідна стандартизація професійних освітніх програм.

2. Принцип інтеграції професійних освітніх програм. Багато ліцеїв і коледжів здійснюють освітні програми як початкової, так і середньої професійної освіти, до того ж нерідко за абсолютно різними спеціальностями.

На сьогоднішній день виникає необхідність розроблення та організації допрофільної підготовки учнів середніх шкіл, яка дозволила б учням усвідомлено вибирати з багатопрофільної професійної освіти.

Як вже згадувалося, багатопрофільність та багаторівневість освітніх програм вже створюється в загальноосвітніх установах, в професійних ліцеях, коледжах, вузах. Але парадокс полягає в тому,

що різні ланки системи освіти, в силу традиційної роз'єднаності, вибудовують свою багатопрофільність і багаторівневність тільки для себе.

Проте, спадкоємність освітніх програм частково вже вибудовується «знизу» і здійснюються самими навчальними закладами. Окремі школи, гімназії, професійні ліцеї, коледжі укладають прямі договори з вузами, створюють навчальні плани і програми за принципом наступності та здійснюють спільне навчання частини найбільш здібних учнів і студентів. При вирішенні таким чином проблеми кожен середній навчальний заклад змушений займатися допрофільною підготовкою своїх учнів.

На основі вище викладеного можна зробити наступні висновки:

– неперервна освіта сприяє підвищенню якості підготовки фахівця;

– в нашій країні частково вибудована багатопрофільність і багаторівневність освітніх програм, що сприяє здійсненню принципу неперервності освітнього процесу;

– розвиваються різноманітні форми навчання;

– створюється мережа навчальних закладів, що забезпечує спадковість освітніх послуг.

Проте, іноді має місце «нестикання» освітніх програм, що створює для учнів ситуацію освітнього глухого кута.

У цих умовах необхідно створення педагогічної технології відбору та структурування навчальної інформації, що забезпечує принцип неперервності освітнього процесу.

Перелік використаних джерел

1. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Проблеми неперервної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. гуманітарний ун-т. Київ, Видавничий Дім "ЕКМО", 2010. 362 с.
2. Зязюн І. А. Неперервна освіта як основа соціального поступу. <https://lib.iitta.gov.ua/6139/pdf>
3. Сігаєва Л.Є. Проблема підготовки й підвищення кваліфікації вчителів у контексті неперервної освіти. Педагогіка і психологія. 1999. №3. С. 94.
4. Яхнін Я. К. Сучасні підходи до якості освіти. Київ : Наук. думка, 2010. 143 с.